

III CONGRÉS D'ESTUDIS DE LA VALL D'ALBAIDA

L'Ollería, 12, 13 i 14 de març de 2010

COMITÉ D'HONOR

Molt Honorable President de la Generalitat Valenciana.

Consellera de Cultura i Esports.

President de la Diputació de València.

President de la Mancomunitat de Municipis de la Vall d'Albaida.

Alcaldesa d'Ontinyent.

President de Caixa Ontinyent.

Conseller de Cultura de la Mancomunitat de Municipis de la Vall d'Albaida.

Alcalde de l'Ollería.

President del Consell Valencià de Cultura.

Presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

Magnífic Rector de la Universitat de València- Estudi General.

Magnífic Rector de la Universitat Politècnica de València.

Presidenta de l'Institut Ramon Muntaner.

President de la Institució Alfons el Magnànim.

Bisbe Auxiliar de València, Enrique Benavent Vidal.

President del Consell Preautonòmic de la Generalitat Valenciana, Josep Lluís Albinyana.

Presidenta de l'Institut d'Estudis de la Vall d'Albaida

COMITÉ CIENTÍFIC

Alfred Bernabeu, Cronista Oficial d'Ontinyent.

Àngel Such, biòleg.

Antoni Canet, director de cinema.

Antoni Conca, biòleg.

Antonio Calzado, historiador.

Carme Agulló, professora de la Universitat de València.

Eduard Frasquet, historiador.

Emili Casanova, membre de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

Francesc Mompó, filòleg i escriptor.

Germà Ramírez, professor de la Universitat de València.

Guillermo Sáez, metge.

Inmaculada Molina, biòloga.

Javier Benet, percussionista de l'orquestra de RTVE.

Jordi Casanova, neuròleg.

José Vicente Mollà, economista.

Josep Antoni Ferre Puerto, professor de la Universitat de València.

Juanlu Martínez, preparador físic.

Julio Sánchez, metge.

Miquel Alberola, periodista.

Oriol Izquierdo, director de la Institució de les Lletres Catalanes.

Paco Molina, secretari general de CCOO-PV.

Rafael Gil, vicerector de Cultura de la Universitat de València.

Rafael Valls, professor de la Universitat de València.

Romà de la Calle, president de la Real Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles de València.

Salvador Jáfer, filòleg i escriptor.

Santiago Sanchis, periodista.

Teodoro Mora, president del Gremi de Pastissers d'Ontinyent.

Vicent Donat, secretari de COEVAL.

Vicent Sanchis, periodista.

Vicent Terol, historiador i arxiver municipal d'Ontinyent.

Xavier Mollà, fotògraf professional.

COMISSIÓ ORGANITZADORA

Àgueda Micó, Elvira Boluda, Eva Albinyana, Josep Calatayud, Jovi Vidal, Maria Josep García, Mariola Valiente, Josep Albinyana, Rafa Benavent, Rosa Molina, Toni Grau, Ximo Urenya, Emili Juan, Joanjo Albinyana (secretari).

Normes d'organització

-Les sessions centrals del congrés i les activitats complementàries es realitzaran majoritàriament a l'Institut d'Educació Secundària "El Vermellar" de l'Olleria els dies 12, 13 i 14 de març, matí i vesprada.

-Qualsevol canvi de lloc i horari de les activitats del congrés previstes s'avisarà prèviament al tauler d'anuncis general.

-Els congressistes hauran d'acreditar-se i recollir els materials preparats a la secretaria del congrés, a l'entrada de l'IES "El Vermellar", a partir de les 16'15 h del divendres, 12 de febrer.

-Els congressistes que sol·liciten un certificat d'assistència per a presentar al CEFIRE o a la Universitat de València, hauran de signar els fulls d'assistència que hi haurà a la seua disposició en la secretaria del congrés.

-Els congressistes que presenten una comunicació caldrà que la lliuren en format CD a la secretaria del congrés si és que no ho han fet abans per internet a l'adreça congres@ieva.info

-Els assistents no congressistes a qualsevol sessió d'estudi i els representants de mitjans de comunicació s'hauran d'identificar en la secretaria del congrés.

-Totes les ponències i les comunicacions es podran publicar en format de paper i/o electrònic.

-Totes les informacions sobre el congrés es podran seguir a la web de l'IEVA [http:// www.ieva.info](http://www.ieva.info) i del blog <http://ievablog.blogspot.com>.

-Per a mantenir qualsevol correspondència relacionada amb el congrés: congres@ieva.info.

III CONGRÉS D'ESTUDIS DE LA VALL D'ALBAIDA

PROGRAMA

Divendres, 12 de març de 2010
IES "El Vermellar" de l'Olleria

16'15 h **Recepció de congressistes**

16'45 h **Obertura oficial del III Congrés** amb la participació de:

- **Àgueda Micó**, Regidora de Cultura de l'Ajuntament de l'Olleria
- **Juan Puchades**, Conseller de Cultura de la Mancomunitat de Municipis de la Vall d'Albaida
- **Maria Josep Garcia**, Presidenta de l'IEVA

17'00 h **Ponència inaugural:**

"Espais comunicatius. L'àmbit nacional comença en cada poble"

- **Vicent Sanchis**, director de Barça TV
- **Vicent Partal**, director de VilaWeb

Presenta: **Josep Albinyana**

18'00 h **Ponència:**

"Dinamització de l'economia de la Vall d'Albaida"

- **Emilio Golf**, professor de la Universitat Politècnica d'Alcoi

Presenta: **Vicent Mompó**, empresari de l'Olleria i membre de COEVAL

19'00 h **Taula redona:**

“La situació econòmica actual a la Vall d'Albaida”

Participants:

- **Rafael Pla**, president de COEVAL
- **Paco Molina**, secretari general de CCOO-PV
- **Raül Rosselló**, secretari general de la Unió Comarcal Ribera Baixa, Safor i Vall d'Albaida d'UGT-PV
- **Juan Miguel Olmos**, Intersindical Valenciana
- **Miquel Oltra**, vicesecretari general de La Unió de Llauradors del P.V.
- **José Francisco Sanfèlix**, cap de l'àrea de Negoci de Caixa Ontinyent
- **Vicente Blanes**, director d'AITEX

Modera:

Ruth Martínez Soler, regidora d'Economia i Medi Ambient de l'Ajuntament de l'Olleria

20'30 h **Ruta artística:**

Guiats per **Toni Grau** i un grup d'artistes de l'Olleria. Visita a la Casa Santonja

21'30 h **Sopar.**

Al pavelló d'esports de l'IES “El Vermellar”

- Presentació del llibre de Juan José Soler “*José Segrelles: Il·lustrador*” amb motiu del 125 aniversari del seu naixement
- Lliurament del Premi “Fer comarca-2010” a Emili Casanova, Professor de Filologia Catalana de la Universitat de València i membre de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
- Actuació de l'actriu “*Mariua*”
- *Preu: 20 €*

Dissabte, 13 de març de 2010
IES “El Vermellar” de l'Olleria

De 09'30 h a 12.30 **PRESENTACIÓ DE COMUNICACIONS:**

AULA 1.- COMUNICACIÓ SOCIAL

Coordinadora d'àrea: Arantxa Vidal

9'30 h “La premsa bocairentina de les primeries del segle XX, un intent frustrat de renovació ideològica”

Josep Vicent Ferre

9'45 h “L'evolució del periodisme i els mitjans de comunicació a la Vall d'Albaida els darrers 25 anys i perspectives de futur”

Josep Antoni Mollà (Lectura de la comunicació: Ernest Mahiques)

10'00 h “Blocs valldalbaidins i educatius a Internet”

Lluís M. Segrelles

10'15 Preguntes

AULA 1.- LLENGUA I LITERATURA

Coordinadora d'àrea: Mariola Valiente

10'30 h “Narracions de Benicolet”

Rafael Benavent

10'45 h “La ruta del Quixot passa per la Vall d'Albaida”

Joan Josep Albinyana

11'00 h “La Vall d'Albaida en la literatura: El Mural del País Valencià de Vicent Andrés Estellés”

Jordi Oviedo

11'15 Preguntes

AULA 1.- LLENGUA I LITERATURA

Coordinador d'àrea: Josep Sanchis

11'30 h “Joan Fuster i Ontinyent”

Emili Casanova

11'45 h "Les actituds de la joventut davant l'ús del valencià a l'àrea metropolitana de València"

Marina Requena i Marta Nicolau

12'00 h "Toponímia dels Alforins a estudi"

Tomas Florenci Bordera i Agustí Ribera

12'15 h Preguntes

AULA 2.- EDUCACIÓ

Coordinadora d'àrea: M. Vicenta Alonso

9'30 h "Bicitineraris didàctics per la Vall d'Albaida"

Soledad Vilar, Rafa Alfonso i Ismael Donet

9'45 h "La ruta solar d'Otos com a recurs didàctic en l'ESO"

Daniel Alfonso

10'00 h "L'Escola a l'Olleria abans del franquisme: actes, oficis i curiositats"

Oscar Sanz

10'15 h Preguntes

AULA 2.- EDUCACIÓ

Coordinadora d'àrea: Dolors Sanchis

10'30 h "Els reptes de l'Educació per al S XXI"

Mercé Malonda i Yolanda Peiró

10'45 h "Un drac al planeta dels colors: una experiència d'art a infantil"

Maria Amparo Escrivà i Mònica Millet

11'00 h "Jo teatre, Tu teatres, Ell teatra... Festival de Teatre Escolar d'Albaida"

Dídac Botella i Marian Llàcer

11'15 h Preguntes

AULA 2.- EDUCACIÓ

Coordinador d'àrea: Joan Sancarlos

11'30 h "La ilusión"
Lecina Fernàndez

11'45 h "Emocions"
Maribel Prats

12'00 h "El moviment associatiu dels pares i mares: FAPA i la Vall d'Albaida"
Gemma Piqué

12'15 h Preguntes

AULA 3.- SOCIOLOGIA: FESTES, COSTUMS...

Coordinador d'àrea: Jesús Bordera

9'30 h "1860: L' any en què es van celebrar dues festes de moros i cristians a Ontinyent"
Rafael Ferrero

9'45 h "Un congrés internacional per a la festa de moros i cristians"
Juan Antonio Alcaraz

10'00 h "L'estructura social a través de la festa"
Vicent Ll. Requena i Marina Requena

10'15 h Preguntes

AULA 3.- SOCIOLOGIA: FESTES, COSTUMS...

Coordinadora d'àrea: Fina Català

10'30 h "Memòria històrica de la lluita per "la dona a festes" a Ontinyent: cronologia i actuacions del 1977 al 1989"
Consol Rico

10'45 h "La Confraria de la Soledat d'Ontinyent: Una proposta de recuperació cultural multidisciplinària"
Salvador Sanchis

11'00 h Preguntes

AULA 4.- HISTÒRIA I PATRIMONI

Coordinador d'àrea: Eduard Frasquet

9'30 h “L'exhibició cinematogràfica a Ontinyent durant els primers anys 30”
Neus Cerdà

9'45 h “Albaida: incautaciones y colectividades agrícolas durante la guerra civil (1936-1939)”
Raúl Vidal

10'00 h “Emigrants i repobladors illencs a la Vall d'Albaida després de l'expulsió dels moriscos”
Joan-Lluís Monjo

10'15 h Preguntes

AULA 4.- HISTÒRIA I PATRIMONI

Coordinadora d'àrea: Alicia Yanini

10'30 h “El patrimoni industrial de la Vall d'Albaida”
Manuel Carreres, María Llanos Iborra, Elisa Beneyto i Iván Esbrí

10'45 h “El doctor Joan Baptista Benavent (1703-1769) i la Universitat de València”
Frederic Oriola

11'00 h “La guerra civil a Ontinyent: balanç i noves perspectives”
Josep Gandia

11'15 h Preguntes

AULA 4.- HISTÒRIA I PATRIMONI

Coordinador d'àrea: Rafa Valls

11'30 h “Els clavaris i el racional administradors de les finances municipals d'Ontinyent (s. XVI-XVII)”
Alfred Bernabeu

11'45 h “La família Marau de l'Olleria. Estudi biogràfic i patrimonial”
Josep-Vicent Vidal

12'00 h “Els antics camins del fum”

Júlia Sanchis i Rafel Sanchis

12'15 h Preguntes

AULA 5.- HISTÒRIA I PATRIMONI

Coordinador d'àrea: Vicent Terol

9'30 h “Ontinyentins a Mauthausen”

Guillem Llin

9'45 h “La ruta de los refugios antiaéreos de la guerra civil: la Pobla del Duc”

Antonio Calzado

10'00 h “Valldalbaidins esclaus de Franco. Fonts orals i batallons disciplinaris.

El cas de Benicolet”

Josep Màrius

10'15 h Preguntes

AULA 5.- HISTÒRIA I PATRIMONI

Coordinador d'àrea: Antonio Calzado

10'30 h “Els fundadors de l'Olleria. L'onomàstica dels primers pobladors (segles XIII-XV)”

Vicent Terol

10'45 h “El cardenal de la Vall d'Albaida. Lluís Joan del Milà i de Borja, senyor de les baronies d'Albaida, Bèlgida i Otos (1471-1497)”

Vicent Terol

11'00 h “Cinc lletres dels jurats de l'Olleria als d'Ontinyent durant la pesta de 1600. Una aportació a l'heràldica municipal i a la història del vidre a l'Olleria”

Antoni Grau

11'15 h Preguntes

AULA 5.- HISTÒRIA I PATRIMONI

Coordinador d'àrea: Rafa Benavent

11'30 h "La construcció d'un espai industrial. El sector tèxtil de la Vall d'Albaida.

Antonio Calzado

11,45 h "La immigració estrangera en la Vall d'Albaida"

de Joanquin Lorente

12'00 h Preguntes

AULA 6.- ARTS

Coordinador d'àrea: José Gandia

9'30 h "Trajectòria vital de Joan i Oliver Adam, mestres campaners francesos del segle XV"

Josep Antoni Ferre

9'45 h "Josep Melcior Gomis i la construcció de la identitat musical valenciana al segle XIX"

Miquel Àngel Múrcia

10'00 h "Aproximació a l'estudi de 'les danses' d'Ontinyent"

Miquel-Àngel Flores i Joan-Baptiste Martí

10'15 h Preguntes

AULA 6.- ARTS/TURISME

Coordinador d'àrea: Ignasi Gironés

10'30 h "La influència de Segrelles a l'art actual"

Joan Josep Soler

10'45 h "La maledicció de la mòmia: la increïble història del Cine Club Utiye"

Francesc Company

11'00 h Preguntes

11'15 h "Turisme a la Vall d'Albaida"

Natalia Quilis

11'30 h “La comunicació del Patrimoni i la seua protecció: Les rutes de l'Ombria del Benicadell”

Lina Soler

11'45 h Preguntes

AULA 7.- ECONOMIA I TERRITORI

Coordinador d'àrea: Josep Lluís Belda

9'30 h “Canvis en els usos del sòl i impactes associats en el municipi de Montaverner”

Adrian Pastor, Luís Recatalà i Juan Sánchez

9'45 h “Arquitectura tradicional i bioclimàtica. A la recerca de l'ecourbanisme”

Vicent Sanz

10'00 “El tractament dels residus a la Vall d'Albaida, una proposta impossible”

Emili Barber

10'15 h Preguntes

AULA 7.- SALUT I MEDI AMBIENT

Coordinador d'àrea: Leticia Esplugues

10'30 h “Les orquídies de la Vall d'Albaida”

Josep E. Oltra , Antoni Conca, Rafael Mahiques, Rafael Mahiques

10'45 h “Aproximació als riurals de la vall d'Albaida”

Carlos Fuster

11'00 h “El atletismo en la Vall d'Albaida”

Recaredo Agulló

11'15 h Preguntes

AULA 7.- SALUT I MEDI AMBIENT

Coordinador d'àrea: Josep Penadés

11'30 h “Enfermedades del siglo XIX. Aiello de Malferit”

Vicent Sanchis

11'45 h “Contaminació electromagnètica, un nou risc per a la salut humana. Moviments en la vall d'Albaida, ‘el cas de Montaverner’ ”
M. Carmen Vañó

12'00 h “La sanitat rural a la Vall d'Albaida, en la primera meitat del segle XX, vista pels farmacèutics”
Enric Cerdà i Javier Sanz-Valero

12'15 h Preguntes

12'30 h Descans

12'45 h **Ponència:**

AULA 1 (Biotecnologia):

Imma Molina, doctora en Bioquímica per la Universitat de València
“Tècniques de reproducció assistida (TRA) aplicacions actuals i implicacions futures”

Presenta: M. Josep Sirera, metgessa

12'45 h **Ponència:**

AULA 2 (Música):

Ramón Garcia i Juan C. Sempere, compositors
“La figura del músic Eduardo Torres”

Presenta: Consol Rico, professora de cant del Conservatori Superior de Música de València

12'45 h **Ponència:**

AULA 3 (Educació):

Vicent Gràcia i Liliana Carbó, membres del grup d'Infantil Xucurruc (MRP Escola d'Estiu Marina-Safor)

“Nou Paradigma de l'Educació”

Presenta: Rosa Soler, mestra de l'Olleria

14'00 h DINAR *al pavelló d'esports de l'IES “El Vermellar”.*

16'00 h **Ponència:**

AULA 1 (Medi Ambient):

Guillermo Sáez, metge

“La paradoxa de l’oxigen i el benefici de la dieta mediterrània”

Presenta: Emili Casanova, professor de filologia de la UV

16'00 h **Ponència:**

AULA 2 (Llengua i Literatura):

Francesc Mompó, escriptor

“Mites i parèmies: dos elements necessaris per a la subsistència dels pobles”

Presenta: Eva Albinyana, professora de secundària.

17'00 h Descans

17'30 h **Ponència:**

AULA 1

Antoni-Lluís Carrió, advocat i fundador de l'Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta

"Els Centres d'Estudi a les terres de parla catalana"

Presenta: Vicent Terol, arxiver d'Ontinyent

17'30 h **Ponència:**

AULA 2 (Geografia)

Josep Boira, Doctor en Geografia per la Universitat de València

"El creixement urbanístic, la sostenibilitat i la gestió del territori"

Presenta: Dani Alfonso, professor de secundària

17'30 h **Ponència:**

AULA 3 (Llengua i Literatura)

Josep Daniel Climent, catedràtic d'educació secundària i professor de la Universitat de València

“Enric Valor i Vives, estudiós de la llengua”

Presenta: Imma Descalç, professora de secundària

18.30 Descans

19'00 h Taula redona:

“La República i la Guerra Civil a la Vall d’Albaida”

Participen els historiadors: **Carme Agulló, Joan Torró, Antonio Calzado, Guillem Llin i Rafa Valls**

Modera: **Josep Gandia**

20'30 h Ruta gastronòmica **“de picadeta”** per l'Olleria.

Dissabte 13 de març de 2010

Teatre-Cine Goya de l'Olleria

23'00 h Actuació de Bambalina amb l'espectacle **“Carmen”**. Preu entrada: 5 €

Diumenge 14 de març de 2010

IES “El Vermellar” de l'Olleria – Saló d'actes

9'30 h COL·LOQUI

“Espais d'intervenció sobre el patrimoni: El futur dels centres històrics”

Participen els arquitectes: **Herwic Wolfsgruber, José Manuel Despiau i Enric Herrero**

Presenta: **Josep Calatayud, professor de secundària**

11'00 h Taula redona:

“Aspectes sociològics de la Festa de Moros i Cristians”

Participen:

J. Villarrubia, president del Centre d'Estudis Locals de Bocairent

Vicent Calatayud, fester de l'Olleria

Fermí Ferrero, cronista de la Societat de Festers d'Ontinyent

Albert Alcaraz, sociòleg

Modera: **Carme Doménech**

**12'30 h Ponència de cloenda:
“Industrialisme i espai”**

Damià Mollà, sociòleg i professor de sociologia a la Facultat d'Econòmiques de la Universitat de València

Presenta: Josep Villarrúbia, president del CEL de Bocairent

**13'30 h ACTE DE CLOENDA de les sessions d'estudi
del III Congrés:**

Filiberto Tortosa, President de la Mancomunitat de Municipis de la Vall d'Albaida

Rafael Soriano, President de Caixa Ontinyent

Lina Insa, Alcaldessa d'Ontinyent

Maria Josep Garcia, Presidenta de l'IEVA

Julià Engo, Alcalde de l'Olleria

Diumenge 14 de març de 2010

Teatre-Cine Goya de l'Olleria

19'00 h Concert de cloenda. Pep Botifarra. Preu 5 €.

Al llarg del III Congrés:

IES “El Vermellar” de l'Olleria

Exposicions paral·leles:

- “Ser, fer , pensar i conuiuere” R. Amorós-Grup Xucurruc
- “Fotografies del concurs de fotos de l'IES Pou Clar d'Ontinyent, sobre la Vall d'Albaida”
- “Exposició de cartells de les Trobades d'Escoles en Valencià de la Vall d'Albaida” de la COVALBA

Mostres de:

- llibres sobre la comarca a càrrec de La Llibreria d'Ontinyent, (dissabte)
- llibres de l'IEVA
- materials i recursos de la Federació d'Escola Valenciana-COVALBA

–materials de la regidoria de Cultura de l'Ajuntament de l'Olleria.

Del 26 de febrer al 14 de març
Sala d'Exposicions del Teatre-Cine Goya de l'Olleria

Exposició de fotografies antigues de la Vall d'Albaida

De l'18 de març a l'18 d'abril
Tourist Info d'Albaida

Exposició de fotografies antigues de la Vall d'Albaida

Finalitzades les sessions d'estudi de la segona setmana de març es realitzaran les següents activitats:

Divendres, 23 d'abril de 2010

Antic Dipòsit-Cine Cervantes de l'Olleria

20'30 h Conferència sobre el "Diccionario valenciano" de Josep Pla.

Josep Martines, professor de filologia catalana de la Universitat d'Alacant.

Divendres, 14 de maig de 2010, a les 20'00 h

Sala Multiusos d'Ontinyent

– Projectió del documental "Sant Francesc de Borja" realitzat per Gandia TV, presentat per Jesús Alonso, director de l'Arxiu Municipal de Gandia.

CLOENDA DEL III CONGRÉS

Dissabte, 29 de maig de 2010

Casa de Cultura de Caixa Ontinyent del carrer Gomis d'Ontinyent

20'00 h

–Presentació del “Corpus Toponímic valencià”, a càrrec de la presidenta de l’Acadèmia Valenciana de la Llengua, Ascensió Figueres, i d’Emili Casanova, president de la secció d’Onomàstica de l’Acadèmia.

–S’hi presentaran també les **actes** de les sessions centrals i es procedirà a la **cloenda** oficial del III Congrés d’Estudis de la Vall d’Albaida.